

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка”

КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

ЗАТВЕРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
А.В.Макоўчык
2023 г.

Рэгістрацыйны №УД 81-8-65 /вуч.

АСНОВЫ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:

6-05-0113-02 Філалагічная адукацыя (Беларуская мова і літаратура)

2023 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове Адукацыйнага стандарту агульнай вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0113-02-2023 (02.08.2023, № 225), вучэбных планаў спецыяльнасці 6-05-0113-02 Філалагічная адукацыя (Беларуская мова і літаратура (23.02.2023, № 048 – 2023/в)

СКЛАДАЛЬНІКІ:

С.У.Шахоўская, дацэнт кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі філалагічнага факультэта ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Д.В.Дзятко, загадчык кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, доктар філалагічных навук, прафесар

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

М.Р.Прыгодзіч, загадчык кафедры беларускага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук, прафесар;
А.У.Сідарэнка, дацэнт кафедры беларускага і рускага мовазнаўства факультэта пачатковай адукацыі УА “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, кандыдат філалагічных навук

УЗГОДНЕНА:

Дырэктар ДУА “Гімназія № 18 г. Мінска”

[Signature]

Ю.В.Новік

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”
(пракакол № 4 ад 23.11.2023 г.)

Загадчык кафедры

[Signature]

Д.В.Дзятко

Навукова-метадычным саветам ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”
(пракакол № 3 ад 19.12.2023 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела

[Signature]

Я.В.Ціханова

Дырэктар бібліятэкі

[Signature]

Н.П.Сяткоўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА

Вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне “Асновы лінгвістычных даследаванняў” прызначана для рэалізацыі на ўзроўні агульнай вышэйшай адукацыі ў межах модуля “Прыкладная лінгвістыка” (кампанента установы адукацыі). “Асновы лінгвістычных даследаванняў” з’яўляецца дысцыплінай модуля “Прыкладная лінгвістыка”. Курс знаёміць студэнтаў з гісторыяй ўзнікнення і станаўлення навуказнаўства і асноўнымі парадыгмамі сучаснай лінгвістыкі. Навуковае даследаванне ў галіне лінгвістыкі патрабуе ад даследчыка ведання метадалогіі і сучасных метадаў навуковых даследаванняў, умення выкарыстоўваць тэхналогіі сістэмнай лінгвістыкі. Акрамя таго, у навуковай літаратуры замацоўваюцца літаратурныя нормы, што спрыяе павышэнню пісьменнасці і культуры маўлення будучых настаўнікаў.

Веды асноўных тэхналогій напісання вучэбна-навуковых прац дазваляць студэнтам больш эфектыўна працаваць над курсавымі і кваліфікацыйнай працамі, выявіць у сабе здольнасці да навуковай працы, падштурхнуць студэнтаў да ўдзелу ў навуковых канферэнцыях. Знаёмства з лекцыйным матэрыялам дысцыпліны ўдасканаліць метады даследавання ў працэсе даследчыцкай дзейнасці студэнтаў, паспрыяе дасягненню большай эфектыўнасці яго практычных вынікаў.

Мэта выкладання дысцыпліны “Асновы лінгвістычных даследаванняў”: сфарміраваць і ўдасканаліць базавыя тэарэтычныя веды ў галіне лінгвістычнай метадалогіі і практычныя навыкі навуковай працы.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

- сфарміраваць у студэнтаў уяўленне пра месца і ролю лінгвістыкі ў навуковым асэнсаванні свету;
- пазнаёміць з метадалогіяй і найважнейшымі метадамі мовазнаўчых навуковых даследаванняў;
- ахарактарызаваць тэхналогіі сістэмнай лінгвістыкі (тэхналогія пазнання ў лінгвістычным даследаванні і тэхналогія апісання вынікаў лінгвістычнага даследавання);
- сфарміраваць тэарэтычную базу для падрыхтоўкі студэнцкіх вучэбна-навуковых прац;
- навучыць будучых настаўнікаў самастойнай працы з інфармацыйнай літаратурай па лінгвістыцы і слоўнікамі розных тыпаў.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў шэрагу іншых дысцыплін. Сярод лінгвістычных дысцыплін, якія выкладаюцца на філалагічных факультэтах ВУНУ Рэспублікі Беларусь, дысцыпліна “Асновы лінгвістычных даследаванняў” займае адно з важных месцаў у сістэме падрыхтоўкі настаўнікаў-філолагаў. Гэта самастойная лінгвістычная дысцыпліна, якая мае свой прадмет вывучэння, метады і прыёмы аналізу.

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі. Вучэбная дысцыпліна “Асновы лінгвістычных даследаванняў” звязана з такімі вучэбнымі

дысцыплінамі, як “Беларуская лексікаграфія”, “Рыторыка і культура беларускага маўлення”, “Супастаўляльная граматыка ўсходнеславянскіх моў”.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- асаблівасці навуковага асэнсавання рэчаіснасці;
- этапы фарміравання і развіцця навуказнаўства, асноўныя навуковыя парадыгмы сучаснасці;
- метады мовазнаўчых навуковых даследаванняў;
- тэхналогіі сістэмнай лінгвістыкі;
- тэхналогію напісання студэнцкіх вучэбна-навуковых прац;
- асаблівасці ўкаранення навуковых вынікаў даследавання ў навучальны працэс.

умець:

- выкарыстоўваць на практыцы разнастайныя метады навуковага даследавання;
- адбіраць, аналізаваць і сістэматызаваць матэрыял для навуковага даследавання;
- карыстацца разнастайнымі крыніцамі навуковай і даведачнай літаратуры;
- праводзіць самастойныя лінгвістычныя назіранні, рабіць абагульненні і вывады;
- афармляць вучэбна-навуковыя студэнцкія працы;
- рэпрэзентаваць вынікі навуковага даследавання.

валодаць:

- тыпалогіяй сучасных метадаў мовазнаўчых навуковых даследаванняў;
- тэхналогіямі сістэмнай лінгвістыкі;
- тэхналогіямі напісання студэнцкіх вучэбна-навуковых прац;
- навыкамі каталагізацыі моўных адзінак розных тыпаў.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Асновы лінгвістычных даследаванняў” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў спецыяльнай кампетэнцыі **СК-8**: Адбіраць матэрыял для даследавання, вызначаць метадалогію даследавання, рэпрэзентаваць яго вынікі.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне “Асновы лінгвістычных даследаванняў” студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Структура зместу вучэбнай дысцыпліны

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя раздзелы (тэмы).

Па кожнай вучэбнай тэме ў адпаведнасці з яе мэтамі і задачамі па фарміраванні і развіцці ў студэнтаў канкрэтных кампетэнцый выкладчык (кафедра) праектуе і рэалізуе канкрэтныя педагагічныя тэхналогіі.

Найбольш перспектыўныя і эфектыўныя сучасныя інавацыйныя адукацыйныя сістэмы і тэхналогіі наступныя: вучэбна-метадычны комплекс, блочна-модульная, модульна-рэйтывая і крэдытная сістэмы, інфармацыйныя тэхналогіі, метадыкі актыўнага навучання.

Структура зместу вучэбнай дысцыпліны ўключае ўводзіны і вучэбныя раздзелы (тэмы). Тэматычны змест вучэбнай дысцыпліны рэалізуецца ў наступных формах: практычныя заняткі, самастойная праца студэнтаў.

Вучэбная дысцыпліна на дзённым аддзяленні чытаецца на 1 курсе ў 2-ім семестры. У адпаведнасці з вучэбным планам установы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка” на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Асновы лінгвістычных даследаванняў” усяго адводзіцца 100 вучэбных гадзін, з якіх 44 – аўдыторныя (22 гадзін – лекцыі, 22 гадзін – практычныя) і 56 гадзін – самастойная праца.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая. Форма атэстацыі – залік.

Размеркаванне гадзін у 2 семестры

се- местр	усяго гадзін	аўдытор- ныя	лекцый- ныя	прак- тычныя	самаст. праца	форма кантролю
2	100	44	22	22	56	залік

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. УВОДЗІНЫ

Прадмет і задачы дысцыпліны “Асновы лінгвістычных даследаванняў”. Значэнне дысцыпліны, яе сувязь з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Агульныя заўвагі адносна праблематыкі лінгвістычнай метадалогіі. Агляд інфармацыйных крыніц па дысцыпліне.

2. МЕСЦА І РОЛЯ ЛІНГВІСТЫКІ Ў НАВУКОВЫМ АСЭНСАВАННІ СВЕТУ

Навуковы падыход да асэнсавання свету. Навуковае і наіўнае асэнсаванне рэчаіснасці. Крытэрыі навуковых ведаў.

Навуказнаўства і навука. Гісторыя навуказнаўства ад класічнай навукі XVII – XIX ст. да сучаснасці. Асновы, праблематыка, прынцыпы навуказнаўства. Функцыі навукі ў грамадстве. Структура навукавай дзейнасці.

Філалогія як вобласць гуманітарных ведаў, асноўныя этапы станаўлення філалогіі. Лінгвістыка як навука аб мове. Гісторыя мовазнаўства як навукі. Асноўныя раздзелы мовазнаўства. Гістарычная зменлівасць парадыгмаў у навучы. Моўзнаўства на найноўшым этапе развіцця, яго асаблівасці, перспектывы развіцця.

Феномен роднай мовы.

3. МЕТАДАЛОГІЯ І МЕТАДЫ МОВАЗНАЎЧЫХ НАВУКОВЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ

3.1. Агульная тэорыя метаду

Сутнасць метаду і яго функцыі. Адрозненні тэорыі і метаду. Асноўныя патрабаванні, якія прад’яўляюцца да навуковага метаду. Праблема класіфікацыі і сістэматызацыі метадаў як адна з асноўных праблем тэорыі метаду.

Філасофскія метады. Натурфіласофскі метады (Рэнэ Дэкарт, Фрэнсіс Бэкан, Вільгельм Оствальд). Дыялектычны метады (Платон, Арыстоцель, І.Кант, Г.Гегель, К.Маркс). Метафізічны метады (“Крытыка чыстага розуму”). Трансцэндэнтальны метады. Фенаменалагічны метады (Э.Гусэраль). Метады узыходжання ад абстрактнага да канкрэтнага. Філасофска-агульналагічныя метады і прыёмы (абдукцыя, абсалютызацыя, абстрагаванне, аналіз, аналогія, аргументацыя, дэдукцыя, доказ, ідэалізацыя, індукцыя, абагульненне, абгрунтаванне, аб’ектывацыя, тлумачэнне, азначэнне, верыфікацыя, сінтэз, параўнанне, фальсіфікацыя, фармалізацыя).

3.2. Агульнанавуковыя метады і прыёмы даследавання

Метады і прыёмы эмпірычнага даследавання (навуковае назіранне, эксперымент і яго тыпы, вымярэнне, апісанне). Метады і прыёмы тэарэтычнага даследавання (аксіяматычны метады, магчымасна-статыстычныя метады, выбарачны метады, генетычны метады пабудовы тэорыі, дыяхранічны аналіз, ідыяграфічны метады, гістарычны метады, кластарны аналіз, канструктывісцкі

метады, карэляцыйны аналіз, метады альтэрнатыў, метады антыномій, метады кацытавання, метады навуковага тэарэтычнага строя, метады ранжыравання, праблемны метады, прагматычныя метады, рэгрэсіўны і сінхронны аналізы, структурны метады, экстрапаляцыя і інш.). Метады мадэлявання. Гісторыя фарміравання паняццяў “мадэль” і “мадэляванне”. Структура абагульненай навуковай мадэлі. Тыпы мадэляў і этапы мадэлявання. Метады актывізацыі творчага мыслення: эўрыстычныя (мазгавы штурм, экспертны ход, сінетыка і інш.) і алгарыметрычныя метады (тэорыя вырашэння і вынаходніцкіх задач, марфалагічны аналіз). Праблема метадаў метатэарэтычнага ўзроўню навуковага пазнання. Рэфлексія як адзін з асноўных метадаў метатэарэтычнага пазнання ў навуцы.

3.3. Дысцыплінарныя метады і метадыкі сістэмнай лінгвістычнай метадалогіі

Лінгвістычныя асновы дысцыплінарнага метаду і метадыкі. Моўная рэчаіснасць і дысцыплінарны метады лінгвістыкі. Дысцыплінарна-метадалагічная структура сучаснай лінгвістыкі. Тэарэтычная і прыкладная лінгвістыка. Парадыгмальны падыход у метадалогіі сучаснай лінгвістыкі. Макрапарадыгмальныя метады і метадыкі лінгвістыкі. Параўнальна-гістарычны метады і яго метадыкі. Лінгвістычны кампаратывізм. Агульная характарыстыка метаду. Базавыя канцэпты параўнальна-гістарычнага метаду (архетып, канвергенцыя, дывергенцыя, прамова, сям’я моў, этымон і інш.). Метадыкі знешняй і ўнутранай рэканструкцыі. Метадыкі адноснай храналогіі і глотахраналогіі. Метадыкі лінгвістычнай экстрапаляцыі. Тыпалагічны метады і яго метадыкі. Структурны метады і яго метадыкі. Базавыя канцэпты структурнага метаду. Апазіцыйны аналіз. Дыстрыбутыўны аналіз. Аналіз па непасрэдных складніках. Трансфармацыйны аналіз. Кампанентны аналіз. Камунікатыўна-прагматычны метады і яго метадыкі. Базавыя канцэпты метаду. Метадыкі аналізу тэксту. Метадыкі аналізу дыскурсу. Эвалютыўны аспект камунікатыўна-прагматычных даследаванняў. Кагнітыўны метады і яго метадыкі. Ідэі, пастулаты і канцэпты метаду. Метадыкі аналізу канцэптаў і катэгорый (прататыпная семантыка, фрэймавая семантыка Ч.Філмара, кагнітыўная семантыка Р.Джэкендофа і інш.).

3.4. Метады і метадыкі прыватных парадыгмаў лінгвістыкі

Сутнасць міждысцыплінарных даследаванняў у гібрыдных абласцях навукі. Метады і метадыкі сацыялінгвістыкі. Метадыкі збору сацыялінгвістычных дадзеных (назіранне, апытванне інфармантаў, эксперымент). Метады і метадыкі этналінгвістыкі. Метады і метадыкі арэальнай лінгвістыкі (метадыкі картаграфавання, прыём культурна-гістарычнай інтэрпрэтацыі, тэксталагічны прыём). Метады і метадыкі псіхалінгвістыкі. Метады і метадыкі нейралінгвістыкі. Нейралінгвістычнае праграмаванне. Метады і метадыкі паралінгвістыкі. Аналіз паралінгвістычных сродкаў мастацкага тэксту. Метады і метадыкі лінгвакультуралогіі. Метады і метадыкі міжкультурнай

камунікацыі. Метад і методыкі палітычнай лінгвістыкі. Паняцце палітычнага дыскурсу. Перспектывы прыватных парадыгмаў лінгвістыкі.

4. ТЭХНАЛОГІІ СІСТЭМНАЙ ЛІНГВІСТЫКІ

4.1. Тэхналогія пазнання ў лінгвістычным даследаванні

Тэхналогія навукова-даследчага працэсу. Этапы лінгвістычнага даследавання. Праблема выбара тэмы даследавання. Планіраванне даследавання.

4.1.1. Тэхналогія пошуку навуковай інфармацыі па мовазнаўстве. Праблемны бібліяграфічны пошук. Традыцыйныя бібліяграфічныя крыніцы; Інавацыйныя крыніцы інфармацыі.

4.1.2. Тэхналогія вывучэння навуковай літаратуры па тэме даследавання. Прачытанне навуковай літаратуры (беглае, азнаямляльнае, асэнсаванае). Запісы пры вывучэнні навуковай літаратуры (маргіналіі, разметка зыходных крыніц інфармацыі, “сістэма чыстых лістоў”, аналітычныя запісы, асноўная форма фіксацыі работы).

4.1.3. Тэхналогія збору і класіфікацыі моўнага матэрыялу па тэме даследавання. Крытэрыі адбору матэрыялу. Традыцыйныя крыніцы моўнага матэрыялу (першасныя і другасныя). Інавацыйныя крыніцы моўнага матэрыялу. Эмпірычная база лінгвістычнага даследавання.

4.1.4. Тэхналогія стварэння паняццыйна-тэрміналагічнага апарата даследавання. Паняцце ‘паняццыйна-тэрміналагічнага апарата навуковай працы. Тэхналогія мадэлявання паняццыйна-тэрміналагічнага апарата навуковай працы. Пабудова праблемы. Абгрунтаванне праблемы. Ацэнка праблемы. Аб’ект і прадмет даследавання. Мэта даследавання. Задачы даследавання. Гіпотэза. Параметры “дысэртабельнасці” даследавання. Актуальнасць. Навуковая навізна даследавання. Тэарэтычная і практычная значымасць. Дакладнасць і абгрунтаванасць вынікаў даследавання. Апрабацыя працы.

4.1.5. Тэхналогія фарміравання метадалогіі і методыкі даследавання. Тэарэтыка-метадалогічная база лінгвістычнага даследавання.

4.2. Тэхналогія апісання вынікаў лінгвістычнага даследавання

4.2.1. Тэхналогія мадэлявання навуковага тэксту па праведзеным даследаванні. Стылістычна-жанравыя асаблівасці навуковага тэксту. Паняцце стандарту навуковага стылю. Канструктыўны прынцып навуковага стылю маўлення. Кампазіцыйны стандарт жанру дысертацыі (кампазіцыя тэксту дысертацыі). Кампазіцыя тэксту аўтарэферата. Агульная характарыстыка працы. Палажэнні, якія выносяцца на абарону. Уводзіны. Асноўны змест працы. Заключэнне. Політэкстуальнасць дысертацыі. Рубрыкацыя тэксту дысертацыі. Функцыянальна-сэнсавыя тыпы маўлення ў дысертацыі з пазіцыі стандарту стылю. Мова, метамова і графічная мова дысертацыі. Моўныя перавагі навуковага стылю і жанру дысертацыі і аўтарэферата. Марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці. Нормы, правілы і тэхнікі цытавання. Сістэма

бібліяграфічных спасылак і тэхніка іх афармлення. Цяжкасці і тыповыя памылкі пры апісанні вынікаў навуковага даследавання.

4.2.2. Тэхналогія рэдагавання навуковага тэксту. Паняцце самарэдагавання. Падыходы да рэдагавання тэксту дысертацыі. Прынцыпы рэдагавання навуковага тэксту. Сэнсавае рэдагаванне навуковага тэксту. Рэдагаванне дысертацыі з пазіцыі мадэлі “Якасць эталоннага тэксту”.

5. ТЭХНАЛОГІЯ НАПІСАННЯ СТУДЭНЦКІХ ВУЧЭБНА-НАВУКОВЫХ ПРАЦ

5.1. Асаблівасці падрыхтоўкі навуковага артыкула

Выбар тэмы артыкула, ацэнка навізны, актуальнасці і перспектывы навуковага даследавання. Патрабаванні да афармлення навуковых артыкулаў у навуковых перыядычных выданнях розных тыпаў і зборніках матэрыялаў канферэнцый. Выступленне з дакладам на навуковай канферэнцыі.

5.2. Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата

Тыпы рэфератаў. Інфарматыўныя рэфераты (рэфераты-рэзюмэ). Індыкатыўныя рэфераты (рэфераты-канспекты). Рэфераты-даклады. Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата. Структура рэферата. Асаблівасці напісання структурных частак рэферата: Уводзінаў, Асноўнай часткі, Заключэння. Метамова рэферата.

5.3. Асаблівасці падрыхтоўкі і абароны курсавой працы

Змест курсавой працы. Падрыхтоўка Уводзін. Падрыхтоўка Асноўнай часткі курсавой працы. Напісанне Заключэння да курсавой працы. Абарона курсавой працы (выступленне на абароне: асаблівасці, структура, падрыхтоўка).

5.4. Асаблівасці падрыхтоўкі і абароны дыпломнай працы

Змест дыпломнай працы. Падрыхтоўка Уводзін (вызначэнне аб'екта і прадмета даследавання; патрабаванні да фармулёўкі мэты і задач даследавання; тыповыя недахопы ў фармулёўцы мэты і задач даследавання). Падрыхтоўка Асноўнай часткі дыпломнай працы. Падрыхтоўка Заключэння дыпломнай працы, Спіса літаратуры, спасылак і цытат. Афармленне ілюстрацыйнага матэрыялу: рысункаў, дыяграм, табліц. Абарона дыпломнай працы (выступленне на абароне: асаблівасці, структура, падрыхтоўка).

6. НАВУКОВЫЯ ВЫНІКІ ДАСЛЕДАВАННЯ

Навуковыя вынікі даследавання. Навізна, верагоднасць, значнасць даследавання. Уклад у навуку. Тыповыя недахопы афармлення новых навуковых вынікаў.

Публікацыя навуковых вынікаў даследавання. Віды і формы публікацый (вучэбныя публікацыі; навукова-папулярныя публікацыі; прафесійныя публікацыі; кваліфікацыйныя публікацыі). Практычнае выкарыстанне вынікаў навуковага даследавання. Паняцце аўтарскага права ў навуцы.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца	Літарагура	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі			
АСНОВЫ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯУ		22	22	56		
1.	Уводзіны	1		2		
	Прадмет і задачы дысцыпліны “Асновы лінгвістычных даследаванняў”. Значэнне дысцыпліны, яе сувязь з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Агульныя заўвагі адносна праблематыкі лінгвістычнай метадалогіі. Агляд інфармацыйных крыніц па дысцыпліне.			2	1, 2	Складанне канспекта
2.	Месца і роля лінгвістыкі ў навуковым асэнсаванні свету	1		2		
	Навуковы падыход да асэнсавання свету. Навуковае і наіўнае асэнсаванне рэчаіснасці. Крытэрыі навуковых ведаў. Навуказнаўства і навука. Гісторыя навуказнаўства ад класічнай навукі XVII – XIX ст. да сучаснасці. Асновы, праблематыка, прынцыпы навуказнаўства. Функцыі навукі ў грамадстве. Структура навуковай дзейнасці. Філалогія як вобласць гуманітарных ведаў, асноўныя этапы станаўлення філалогіі. Лінгвістыка як навука аб мове. Гісторыя мовазнаўства як навукі. Асноўныя раздзелы мовазнаўства. Гістарычная зменлівасць парадыгмаў у навукі. Мовазнаўства на найноўшым этапе развіцця, яго асаблівасці, перспектывы развіцця. Феномен роднай мовы.			2	1; дад. 2, 3	Даклады
3.	Метадалогія і метады мовазнаўчых навуковых даследаванняў	4		14		
3.1.	Агульная тэорыя метаду Сутнасць метаду і яго функцыі. Адрозненні тэорыі і метаду. Асноўныя патрабаванні, якія прад’яўляюцца да навуковага метаду. Праблема класіфікацыі і сістэматызацыі метадаў як адна з асноўных праблем тэорыі метаду. Філасофскія метады. Натурфіласофскі метада (Рэнэ Дэкарт, Фрэнсіс Бэкан, Вільгельм Оствальд). Дыалектычны метада (Платон, Арыстоцель, І.Кант,			4	1; дад. 1, 2, 3	Складанне канспекта

	Г.Гегель, К.Маркс). Метафізічны метад (“Крытыка чыстага розуму”). Трансцэндэнтальны метад. Фенаменалагічны метад (Э.Гусэрль). Метад узыходжанья ад абстрактнага да канкрэтнага. Філасофска-агульналагічныя метады і прыёмы (абдукцыя, абсалютызацыя, абстрагаванне, аналіз, аналогія, аргументацыя, дэдукцыя, доказ, ідэалізацыя, індукцыя, абагульненне, абгрунтаванне, аб’ектывацыя, тлумачэнне, азначэнне, верыфікацыя, сінтэз, параўнанне, фальсіфікацыя, фармалізацыя).					
3.2.	Агульнанавуковыя метады і прыёмы даследавання Метады і прыёмы эмпірычнага даследавання (навуковае назіранне, эксперымент і яго тыпы, вымярэнне, апісанне). Метады і прыёмы тэарэтычнага даследавання (аксіяматычны метад, магчымасна-статыстычныя метады, выбарачны метад, генетычны метад пабудовы тэорый, дыяхранічны аналіз, ідыяграфічны метад, гістарычны метад, кластарны аналіз, канструктывісцкі метад, карэляцыйны аналіз, метад альтэрнатыў, метад антыномій, метад кацытавання, метад навуковага тэарэтычнага строя, метад ранжыравання, праблемны метад, прагматычныя метады, рэгрэсіўны і сінхронны аналізы, структурны метад, экстрапаляцыя і інш.). Метад мадэлявання. Гісторыя фарміравання паняццяў “мадэль” і “мадэляванне”. Структура абагульненай навуковай мадэлі. Тыпы мадэляў і этапы мадэлявання. Метады актывізацыі творчага мыслення: эўрыстычныя (мазгавы штурм, экспертны ход, сінетыка і інш.) і алгарыметрычныя метады (тэорыя вырашэння і вынаходніцкіх задач, марфалагічны аналіз). Праблема метадаў метатэарэтычнага ўзроўню навуковага пазнання. Рэфлексія як адзін з асноўных метадаў метатэарэтычнага пазнання ў навуцы.			4	1, 2; дад. 1, 2, 3	Прэзентацыя
3.3.	Дысцыплінарныя метады і методыкі сістэмнай лінгвістычнай метадалогіі Лінгвістычныя асновы дысцыплінарнага метаду і методык. Моўная рэчаіснасць і дысцыплінарны метад лінгвістыкі. Дысцыплінарна-метадалагічная структура сучаснай лінгвістыкі. Тэарэтычная і прыкладная лінгвістыка. Парадыгмальны падыход у метадалогіі сучаснай лінгвістыкі. Макрапарадыгмальныя метады і методыкі лінгвістыкі. Параўнальна-гістарычны метад і яго методыкі. Лінгвістычны кампаратывізм. Агульная характарыстыка метаду. Базавыя канцэпты параўнальна-гістарычнага метаду (архетып, канвергенцыя, дывергенцыя, прамова, сям’я моў, этымон і інш.). Методыка знешняй і ўнутранай рэканструкцыі. Методыка адноснай храналогіі і глотхраналогіі. Методыкі лінгвістычнай экстрапаляцыі. Тыпалагічны метад і яго методыкі. Структурны метад і яго методыкі. Базавыя канцэпты структурнага метаду. Апазіцыйны аналіз. Дыстрыбутыўны аналіз. Аналіз па непасрэдных складніках. Трансфармацыйны аналіз. Кампанентны аналіз. Камунікатыўна-прагматычны метад і яго методыкі. Базавыя канцэпты метаду. Методыка аналізу тэксту. Методыка аналізу дыскурса. Эвалютыўны аспект	2		4	1; дад. 1, 2, 3	Прэзентацыя

	камунікатыўна-прагматычных даследаванняў. Кагнітыўны метады і яго метадыкі. Ідэі, пастулаты і канцэпты метаду. Методыка аналізу канцэптаў і катэгорый (прата тыпічная семантыка, фрэймавая семантыка Ч.Філмара, кагнітыўная семантыка Р.Джэкендофа і інш.).					
3.4.	Метады і метадыкі прыватных парадыгмаў лінгвістыкі Сутнасць міждысцыплінарных даследаванняў у гібрыдных абласцях навукі. Метады і метадыкі сацыялінгвістыкі. Метадыкі збору сацыялінгвістычных дадзеных (назіранне, апытванне інфармантаў, эксперымент). Метады і метадыкі этналінгвістыкі. Метады і метадыкі арэальнай лінгвістыкі (методыка картаграфавання, прыём культурна-гістарычнай інтэрпрэтацыі, тэксталагічны прыём). Метады і метадыкі псіхалінгвістыкі. Метады і метадыкі нейралінгвістыкі. Нейралінгвістычнае праграмаванне. Метады і метадыкі паралінгвістыкі. Аналіз паралінгвістычных сродкаў мастацкага тэксту. Метады і метадыкі лінгвакультуралогіі. Метады і метадыкі міжкультурнай камунікацыі. Метады і метадыкі палітычнай лінгвістыкі. Паняцце палітычнага дыскурсу. Перспектывы прыватных парадыгмаў лінгвістыкі.	2		2	1; дад. 1, 2, 3	Прэзентацыя
4.	Тэхналогіі сістэмнай лінгвістыкі	10	14	16		
4.1.	Тэхналогія пазнання ў лінгвістычным даследаванні Тэхналогія навукова-даследчага працэсу. Этапы лінгвістычнага даследавання. Праблема выбару тэмы даследавання. Планіраванне даследавання.	6	10	10		
4.1. 1.	Тэхналогія пошуку навуковай інфармацыі па мовазнаўстве. Праблемны бібліяграфічны пошук. Традыцыйныя бібліяграфічныя крыніцы; Інавацыйныя крыніцы інфармацыі.	1	2	2	1; дад. 1	Прэзентацыя, вуснае апытанне
4.1. 2.	Тэхналогія вывучэння навуковай літаратуры па тэме даследавання. Прачытанне навуковай літаратуры (беглае, азнаямляльнае, асэнсаванае). Запісы пры вывучэнні навуковай літаратуры (маргіналіі, разметка зыходных крыніц інфармацыі, “сістэма чыстых лістоў”, аналітычныя запісы, асноўная форма фіксацыі работы).	1	2	2	1; дад. 1	Пісьмовыя практыкаванні
4.1. 3.	Тэхналогія збору і класіфікацыі моўнага матэрыялу па тэме даследавання. Крытэрыі адбору матэрыялу. Традыцыйныя крыніцы моўнага матэрыялу (першасныя і другасныя). Інавацыйныя крыніцы моўнага матэрыялу. Эмпірычная база лінгвістычнага даследавання.	2	2	2	1, 2; дад. 1, 4	Пісьмовыя практыкаванні, даклад, вуснае апытанне
4.1. 4.	Тэхналогія стварэння паняццйна-тэрміналагічнага апарата даследавання. Паняцце ‘паняццйна-тэрміналагічнага апарата навуковай працы. Тэхналогія мадэлявання паняццйна-тэрміналагічнага апарата навуковай працы. Пабудова праблемы. Абгрунтаванне праблемы. Ацэнка праблемы. Аб’ект і прадмет даследавання. Мэта даследавання. Задачы даследавання. Гіпотэза. Параметры “дысертабельнасці” даследавання. Актуальнасць. Навуковая навізна даследавання. Тэарэтычная і практычная значымасць. Дакладнасць і абгрунтаванасць вынікаў даследавання. Апрабацыя працы.	1	2	2	1; дад. 1	Складанне канспекта

4.1. 5.	Тэхналогія фарміравання метадалогіі і методыкі даследавання. Тэарэтыка-метадалагічная база лінгвістычнага даследавання.	1	2	2	1; дад. 1	Вуснае апытанне
4.2.	Тэхналогіі апісання вынікаў лінгвістычнага даследавання	4	4	6		
4.2. 1.	Тэхналогія мадэлявання навуковага тэксту па праведзеным даследаванні. Стылістычна-жанравыя асаблівасці навуковага тэксту. Паняцце стандарту навуковага стылю. Канструктыўны прынцып навуковага стылю маўлення. Кампазіцыйны стандарт жанру дысертацыі (кампазіцыя тэксту дысертацыі). Кампазіцыя тэксту аўтарэферата. Агульная характарыстыка працы. Палажэнні, якія выносяцца на абарону. Уводзіны. Асноўны змест працы. Заключэнне. Політэкстуальнасць дысертацыі. Рубрыкацыя тэксту дысертацыі. Функцыянальна-сэнсавыя тыпы маўлення ў дысертацыі з пазіцыі стандарту стылю. Мова, метамова і графічная мова дысертацыі. Моўныя перавагі навуковага стылю і жанру дысертацыі і аўтарэферата. Марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці. Нормы, правілы і тэхнікі цытавання. Сістэма бібліяграфічных спасылак і тэхніка іх афармлення. Цяжкасці і тыповыя памылкі пры апісанні вынікаў навуковага даследавання.	2	2	2	1; дад. 1	Пісьмовыя практыкаванні, вуснае апытанне, даклад, прэзентацыя
4.2. 2.	Тэхналогія рэдагавання навуковага тэксту. Паняцце сама рэдагавання. Падыходы да рэдагавання тэксту дысертацыі. Прынцыпы рэдагавання навуковага тэксту. Сэнсавыя рэдагаванне навуковага тэксту. Рэдагаванне дысертацыі з пазіцыі мадэлі “Якасць эталоннага тэксту”.	2	2	4	1; дад. 1	Пісьмовыя практыкаванні
5.	Тэхналогія напісання студэнцкіх вучэбна-навуковых прац	4	8	18		
5.1	Асаблівасці падрыхтоўкі навуковага артыкула Выбар тэмы артыкула, ацэнка навізны, актуальнасці і перспектывы навуковага даследавання. Патрабаванні да афармлення навуковых артыкулаў у навуковых перыядычных выданнях розных тыпаў і зборніках матэрыялаў канферэнцый. Выступленне з дакладам на навуковай канферэнцыі.	1	2	6	1; дад. 3	
5.2	Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата Тыпы рэфератаў. Інфарматыўныя рэфераты (рэфераты-рэзюмэ). Індыкатыўныя рэфераты (рэфераты-канспекты). Рэфераты-даклады. Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата. Структура рэферата. Асаблівасці напісання састаўных частак рэферата: Уводзінаў, Асноўнай часткі, Заключэння. Метамова рэферата.	1	2	4	1; дад. 3	Вуснае апытанне, рэфераты
5.3.	Асаблівасці падрыхтоўкі курсавой працы Змест курсавой працы. Падрыхтоўка Уводзін. Падрыхтоўка Асноўнай часткі курсавой працы. Напісанне Заключэння курсавой працы. Абарона курсавой працы (выступленне на абароне: асаблівасці, структура, падрыхтоўка).	1	2	4	1; дад. 3	Вуснае апытанне, даклады
5.4.	Асаблівасці падрыхтоўкі дыпломнай працы Змест дыпломнай працы. Падрыхтоўка Уводзін (вызначэнне аб’екта і прадмета даследавання; патрабаванні да фармулёўкі мэты і задач даследавання; тыповыя недахопы ў фармулёўцы мэты і задач даследавання). Падрыхтоўка Асноўнай	1	2	4	1; дад. 3	Даклады

	часткі дыпломнай працы. Падрыхтоўка Заключэння дыпломнай працы, Спіса літаратуры, спасылак і цытат. Афармленне ілюстрацыйнага матэрыялу: рысункаў, дыяграм, табліц. Абарона дыпломнай працы (выступленне на абароне: асаблівасці, структура, падрыхтоўка).					
6.	Навуковыя вынікі даследавання	2		4		
	Навуковыя вынікі даследавання. Навізна, верагоднасць, значнасць даследавання. Уклад у навуку. Тыповыя недахопы афармлення новых навуковых вынікаў. Публікацыя навуковых вынікаў даследавання. Віды і формы публікацый (вучэбныя публікацыі; навукова-папулярныя публікацыі; прафесійныя публікацыі; кваліфікацыйныя публікацыі). Практычнае выкарыстанне вынікаў навуковага даследавання. Паняцце аўтарскага права ў навуцы.	2		4	1; дад. 4	Складанне канспекта
<i>Усяго гадзін у 2 семестры: 100 г.</i>		22	22	56		<i>Залік</i>

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Зайцева, И. П. Основы научно-исследовательской деятельности (языкознание) : учебное пособие / И. П. Зайцева. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2021. – 197 с.
2. Паўлоўская, Н. Ю. Метадалогія навуковага даследавання: тыпалагічны аспект : вучэбна-метадычны дапаможнік / Н. Ю. Паўлоўская, В. А. Арцёмава, В. М. Гапеева. – Мінск : Мінскі дзярж. лінгвіст. ун-т, 2018. – 147 с.

Дадатковая літаратура

1. Комарова, З. И. Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике : учебное пособие / З. И. Комарова. – М. : Флинта : Наука, 2013. – 818 с.
2. Медунецкий, В. М. Методология научных исследований / В. М. Медунецкий, К. В. Силаева. – СПб : ИТМО, 2016. – 55 с.
3. Методы и средства научных исследований: учеб. пособие / Ю. Н. Колмогоров [и др.]. – Екатеринбург : Урал. ун-т, 2017. – 152 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Адной з галоўных задач, якія стаяць перад вышэйшай школай, з'яўляецца павышэнне якасці падрыхтоўкі будучых спецыялістаў. Будучы выпускнік павінен не толькі атрымліваць веды па прадметах, якія прадугледжаны вучэбнымі праграмамі, авалодваць уменнямі і навыкамі выкарыстання гэтых ведаў, метадамі даследчай работы, але і ўмець самастойна набыць новыя навуковыя звесткі.

Сістэматычна арганізаваная самастойная работа студэнтаў з'яўляецца асноўным сродкам падрыхтоўкі да самастойнай дзейнасці, а змест, метады і формы выступаюць у ролі фактараў, якія ўплываюць на даную падрыхтоўку.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў дзённага аддзялення накіравана на вырашэнне наступных задач:

- паўтарэнне, замацаванне і абагульненне раней атрыманых ведаў;
- удасканаленне прадметных навыкаў, фарміраванне даследчых уменняў і навыкаў;
- актывізацыя вучэбнай і навукова-даследчыцкай дзейнасці студэнтаў;
- фарміраванне гатоўнасці студэнтаў да самаадукацыі.

Крыніцай інфармацыі пры выкананні студэнтамі самастойнай работы могуць выступаць: канспект; друкаваныя матэрыялы; падручнікі і слоўнікі; матэрыялы на электронных носбітах.

План самастойнай работы прадугледжвае: форму работы, змест (аб'ём) работы, тэрмін выканання, віды кантролю.

У залежнасці ад месца і часу правядзення самастойнай працы, характару кіраўніцтва ёю з боку выкладчыка і спосабу кантролю за яе вынікамі падзяляецца на наступныя віды:

- самастойную працу падчас асноўных аўдыторных заняткаў (лекцый, семінараў);
- самастойную працу пад кантролем выкладчыка ў форме планавых кансультацый, творчых кантактаў, залікаў і экзаменаў;
- пазааўдыторную самастойную працу пры выкананні студэнтамі дамашніх заданняў навучальнага і творчага характару.

Самастойнасць пералічаных вышэй відаў прац досыць умоўная, і ў рэальным адукацыйным працэсе гэтыя віды перасякаюцца адзін з адным.

Самастойная праца студэнтаў дзённай формы атрымання адукацыі дастаткова разнастайная, яна можа прадугледжваць:

- выкананне самастойных прац;
- выкананне кантрольных прац, складанне схем, табліц;
- працу з даведачнай, метадычнай і навуковай літаратурай па мовазнаўстве;
- абарону выкананых прац;
- падрыхтоўку да дыскусій, канферэнцый;
- падрыхтоўку да тэсціравання і інш.

Асноўныя віды заданняў для самастойнай працы:

- вивучэнне навуковых і вучэбных тэкстаў (падручнікі, першакрыніцы, дадатковая літаратура);

- складанне плана тэксту;

- графічнае адлюстраванне структуры тэксту;

- канспектаванне тэксту;

- праца са слоўнікамі, даведнікамі; азнаямленне з нарматыўнымі дакументамі;

- вучэбна-даследчыцкая дзейнасць;

- выкарыстанне аўдыя- і відэазапісаў.

Для замацавання і сістэматызацыі ведаў, набытых студэнтамі самастойна, выкарыстоўваюцца наступныя віды дзейнасці:

- праца з канспектам лекцыі (апрацоўка тэксту), паўторная работа над вучэбным матэрыялам (з падручнікаў, першакрыніц, дадатковай літаратуры і інш.);

- складанне планаў і тэзісаў адказаў;

- складанне табліц для сістэматызацыі навучальнага матэрыялу;

- вивучэнне нарматыўных матэрыялаў;

- адказы на кантрольныя пытанні;

- падрыхтоўка паведамленняў да выступлення на семінары, канферэнцыі;

- падрыхтоўка рэфератаў, дакладаў;

- складанне бібліяграфіі і інш.;

Для фарміравання ўменняў выкарыстоўваюцца наступныя віды дзейнасці:

- выкананне практыкаванняў па ўзоры;

- рашэнне варыянтных заданняў і практыкаванняў;

- выкананне схем, табліц і пад.;

- рэфлексійны аналіз прафесійных уменняў з выкарыстаннем аўдыя- і відэатэхнікі і інш.

Віды заданняў для самастойнай працы, іх змест і характар могуць мець варыятыўны і дыферэнцыяваны характар, улічваюць спецыфіку матэрыялу, які выносіцца на самастойнае вивучэнне.

Сярод канкрэтных відаў самастойнай работы рэкамендуецца выкарыстоўваць наступныя:

а) самастойная работа па ўзоры (перанос вядомага спосабу ў аналагічную сітуацыю);

б) рэканструктыўна-варыятыўная самастойная работа (перанос вядомага спосабу з некаторай мадыфікацыяй у незнаёмую сітуацыю);

в) з'ўрыстычная самастойная работа (перанос вядомых спосабаў у нестандартную сітуацыю, дзякуючы чаму, самастойная работа набывае даследчы характар).

Для правядзення кантролю самастойнай працы студэнтаў выкарыстоўваюцца:

- праверка індывідуальных заданняў;

- семінарскія заняткі;

- калёквіумы;
- канферэнцыі;
- залікі па тэмах / раздзелах;
- тэсціраванне;
- кантрольныя работы;
- вусны і пісьмовы экзамены.

Для кантролю эфектыўнасці арганізацыі самастойнай працы студэнтаў можна праводзіць анкетаванне, падчас якога выяўляецца карыснасць тых ці іншых відаў і арганізацыйных формаў самастойных прац, правільнасць і своєчаснасць іх уключэння ў навучальны працэс, дастатковасць метадычнага забеспячэння, адпаведнасць запланаванага часу на іх выкананне і г. д.

Крытэрыямі адзнакі вынікаў самастойнай працы студэнта могуць з'яўляцца:

- узровень засваення студэнтам вучэбнага матэрыялу;
- уменне студэнта выкарыстоўваць тэарэтычныя веды пры выкананні практычных задач;
- абгрунтаванасць і выразнасць выкладу адказу;
- афармленне матэрыялу ў адпаведнасці з патрабаваннямі стандартаў;
- сфарміраваныя ўменні і навыкі ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі вывучэння дысцыпліны.

Самастойная работа студэнтаў можа быць паспяховай толькі ў выпадку яе правільнай арганізацыі, неабходнага метадычнага суправаджэння, дзейснага кантролю, абавязковай сістэматызацыі, а пры неабходнасці і карэкцыі ведаў, атрыманых студэнтамі самастойна.

Важным змястоўным элементам самастойнай работы з'яўляецца работа студэнтаў над памылкамі, дапушчанымі пры выкананні запланаванай работы. Выкладчык толькі падкрэслівае словы і выразы, у якіх назіраецца памылковае напісанне ці ўжыванне, даючы студэнту магчымасць разабрацца з імі самастойна, г. з. зрабіць гэтыя недахопы аб'ектамі свядомай мэтанакіраванай работы.

ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫКАНАННЯ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ СТУДЭНТАЎ

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць гадзін	Заданне	Форма выканання
1.	Уводзіны	2	Падрыхтаваць канспект па тэме “Крыніцы па тэорыі навуковага даследавання”	Канспект
2.	Месца і роля лінгвістыкі ў навуковым асэнсаванні свету	2	Падрыхтаваць даклады на тэмы: “Адрозненні паміж навуковым і найўным асэнсаваннем рэчаіснасці. Крытэрыі навуковых ведаў”, “Гісторыя ўзнікнення навуказнаўства”, “Гістарычная зменлівасць парадыгмаў у навуцы”	Даклады
3.	Метадалогія і метады мовазнаўчых навуковых даследаванняў	14	Выкананне пісьмовых заданняў, стварэнне прэзентацый, падрыхтоўка дакладаў	Пісьмовыя заданні
3.1.	Агульная тэорыя метаду	4	Заканспектаваць з кнігі З.І.Камаровай “Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике” (Москва, 2013) Главу 7. “Агульная тэорыя метаду”	Канспект
3.2.	Агульнанавуковыя метады і прыёмы даследавання	4	Падрыхтаваць даклады на тэмы: “Метады і прыёмы эмпірычнага даследавання”, “Метады і прыёмы тэарэтычнага даследавання”. “Праблема метадаў метатэарэтычнага ўзроўню навуковага пазнання”	Даклад
3.3.	Дысцыплінарныя метады і методыкі сістэмнай лінгвістычнай метадалогіі	4	Заканспектаваць з кнігі З.І.Камаровай “Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике” (Москва, 2013) Раздзел 12.2. “Структурны метад і яго методыкі” з Главы 12. “Макрапарадыгмальныя метады і методыкі лінгвістыкі”. Падрыхтаваць даклад пра	Канспект, даклад

			параўнальна-гістарычны метады ў мовазнаўстве (Ф.Боп, Р.Раск, Я.Грым, А.Х.Вастокаў)	
3.4.	Метады і методыкі прыватных парадыгмаў лінгвістыкі	2	Падрыхтаваць прэзентацыю “Метады і методыкі прыватных парадыгмаў лінгвістыкі” (метады сацыялінгвістыкі, этналінгвістыкі, арэальнай лінгвістыкі, псіхалінгвістыкі, нейралінгвістыкі, паралінгвістыкі, лінгвакультуралогіі, міжкультурнай камунікацыі, палітычнай лінгвістыкі)	Прэзентацыя
4.	Тэхналогіі сістэмнай лінгвістыкі	16	Выкананне пісьмовых заданняў, стварэнне прэзентацый, падрыхтоўка дакладаў	
4.1.	Тэхналогіі пазнання ў лінгвістычным даследаванні	10	Выкананне пісьмовых заданняў, стварэнне прэзентацый, падрыхтоўка дакладаў	Пісьмовыя заданні
4.1.1.	Тэхналогія пошуку навуковай інфармацыі па мовазнаўстве	2	Зрабіць прэзентацыю на тэму “Крыніцы навуковага матэрыялу: друкаваныя выданні і анлайн-рэсурсы”	Прэзентацыя
4.1.2.	Тэхналогія вывучэння навуковай літаратуры па тэме даследавання	2	Выканаць заданні па тэме “Асаблівасці працы з навуковымі крыніцамі інфармацыі”	Пісьмовыя заданні
4.1.3.	Тэхналогія збору і класіфікацыі моўнага матэрыялу па тэме даследавання ў традыцыйных і інавацыйных крыніцах моўнага матэрыялу	2	Падрыхтаваць даклады на тэмы: “Традыцыйныя крыніцы моўнага матэрыялу”; “Інавацыйныя крыніцы моўнага матэрыялу”	Даклад
4.1.4.	Тэхналогія стварэння паняццйна-тэрміналагічнага апарата даследавання	2	Заканспектаваць з кнігі З.І.Камаровай “Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике” (Москва, 2013) Раздзел 15.5. “Тэхналогія стварэння паняццйна-тэрміналагічнага апарата даследавання” з Главы 15. “Тэхналогія пазнання ў лінгвістычным даследаванні”	Канспект

4.1. 5.	Тэхналогія фарміравання метадалогіі і методыкі даследавання	2	Выканаць заданні па тэме	Пісьмовыя заданні
4.2.	Тэхналогіі апісання вынікаў лінгвістычнага даследавання	6	Выкананне пісьмовых заданняў, стварэнне прэзентацый, падрыхтоўка дакладаў	Пісьмовыя заданні
4.2. 1.	Тэхналогія мадэлявання навуковага тэксту па праведзеным даследаванні	2	Падрыхтаваць даклад на тэму “Стылістычна-жанравыя асаблівасці навуковага тэксту”; падрыхтаваць прэзентацыю “Нормы, правілы і тэхнікі цытавання. Сістэма бібліяграфічных спасылак і тэхніка іх афармлення”	Пісьмовыя заданні, прэзентацыя
4.2. 2.	Тэхналогія рэдактавання навуковага тэксту	4	Выканаць заданні па тэме “Падыходы да рэдактавання тэксту дысертацыі. Прынцыпы рэдактавання навуковага тэксту”	Пісьмовыя заданні
5.	Тэхналогія напісання студэнцкіх вучэбна-навуковых прац	18	Выкананне пісьмовых заданняў, стварэнне прэзентацый, падрыхтоўка дакладаў	Пісьмовыя заданні
5.1.	Асаблівасці падрыхтоўкі навуковага артыкула	6	Выканаць заданні па тэме “Асаблівасці падрыхтоўкі навуковага артыкула”	Навуковы артыкул
5.2.	Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата	4	Падрыхтоўка рэфератаў на тэмы: “Інфарматыўныя рэфераты”, “Індыкатыўныя рэфераты”, “Рэфераты-даклады”	Рэферат
5.3.	Асаблівасці падрыхтоўкі курсавой працы.	4	Падрыхтоўка публічнага выступлення на тэму “Выступленне на абароне курсавой працы: асаблівасці, структура, падрыхтоўка”	Даклад
5.4	Асаблівасці падрыхтоўкі дыпломнай працы	4	Падрыхтоўка дакладаў на тэмы: “Правілы афармлення Спіса літаратуры ў Дыпломнай працы”, “Правілы афармлення цытат і спасылак у дыпломнай працы” цытат”, “Правілы афармлення ілюстрацыйнага матэрыялу (рысункаў, дыяграм,	Даклад

			таблиц) у дыпломнай працы”	
6.	Навуковыя вынікі даследавання	4	Складанне канспекта на тэму “Аўтарскае права ў навуцы”	Канспект

**ПЕРАЛІК СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ,
ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦА ПРЫ ВЫВУЧЭННІ
ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
“АСНОВЫ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ”**

Для атрымання аб’ектыўнай інфармацыі аб ўзроўні паспяховасці студэнтаў мэтазгодна сістэматычна выкарыстоўваць розныя віды кантролю, сярод якіх: бягучы, тэматычны, прамежкавы і выніковы. Кожны з відаў кантролю ўжываецца на пэўным этапе навучання і выконвае ў педагагічным працэсе адну з функцый: стымулюючую, навучальную, дыягнастычную, выхаваўчую і інш.

Дыягностыка кампетэнцый па дысцыпліне можа мець розныя формы.

1. Вусны кантроль:

- фронтальнае, індывідуальнае, ушчыльненае (камбінаванае) апытванне на лекцыях і практычных занятках,
- калёквіумы,
- даклады на канферэнцыях,
- вусны аналіз тэксту стараславянскага пісьменства,
- вусны залік.

2. Пісьмовы кантроль:

- тэрміналагічныя дыктанты,

- кантрольныя работы,
- пісьмовыя работы па аўдыторных (дамашніх) практыкаваннях,
- рэфераты,
- пісьмовы аналіз стараславянскага тэксту,
- пісьмовы залік.

3. Тэставы кантроль: выкананне тэставых заданняў адкрытага і закрытага тыпу.

ПЕРАЛІК ТЭАРЭТЫЧНЫХ ПЫТАННЯЎ ДА ЗАЛІКУ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ “АСНОВЫ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ”

1. Адрозненні навуковага і найўнага асэнсавання рэчаіснасці. Крытэрыі навуковых ведаў.
2. Узнікненне навуказнаўства. Асновы, праблематыка, прынцыпы навуказнаўства.
3. Філалогія як вобласць гуманітарных ведаў, асноўныя этапы станаўлення філалогіі.
4. Лінгвістыка як навука аб мове. Гісторыя мовазнаўства як навукі.
5. Асноўныя раздзелы мовазнаўства. Гістарычная зменлівасць парадыгмаў у навуцы.
6. Агульная тэорыя метаду. Сутнасць метаду і яго функцыі.
7. Праблема класіфікацыі і сістэматызацыі метадаў як адна з асноўных праблем тэорыі метаду.
8. Метады і прыёмы эмпірычнага даследавання.
9. Метады і прыёмы тэарэтычнага даследавання.
10. Лінгвістычныя асновы дысцыплінарнага метаду і методык
11. Макрапарадыгмальныя метады і методыкі лінгвістыкі.
12. Метады і методыкі прыватных парадыгмаў лінгвістыкі.
13. Тэхналогія пазнання ў лінгвістычным даследаванні.
14. Тэхналогія пошуку навуковай інфармацыі па мовазнаўстве.
15. Тэхналогія вывучэння навуковай літаратуры па тэме даследавання.
16. Тэхналогія збору і класіфікацыі моўнага матэрыялу па тэме даследавання.
17. Тэхналогія стварэння паняццйна-тэрміналагічнага апарата даследавання.
18. Тэхналогія фарміравання метадалогіі і методыкі даследавання.
19. Тэхналогіі апісання вынікаў лінгвістычнага даследавання.
20. Тэхналогія мадэлявання навуковага тэксту па праведзеным даследаванні.
21. Тэхналогія рэдактавання навуковага тэксту.
22. Тэхналогія напісання студэнцкіх вучэбна-навуковых прац.
23. Асаблівасці падрыхтоўкі навуковага артыкула.
24. Асаблівасці падрыхтоўкі рэферата.
25. Асаблівасці падрыхтоўкі і абароны курсавой працы.
26. Асаблівасці падрыхтоўкі і абароны дыпломнай працы.
27. Навуковыя вынікі даследавання. Навізна, даставернасць, значнасць даследавання.
28. Аўтарскае права ў навуцы.
29. Публікацыя навуковых вынікаў даследавання. Віды і формы публікацый.
30. Практычнае выкарыстанне вынікаў навуковага даследавання.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстанавы вышэйшай адукацыі вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму
“Беларуская лексікаграфія”, “Рыторыка і культура беларускага маўлення”, “Супастаўляльная граматыка ўсходнеславянскіх моў”	Кафедра мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	Дубліраванне вучэбнага матэрыялу і неістотныя супярэчнасці паміж праграмамі ліквідаваны на этапе распрацоўкі вучэбных праграм	Лічыць праграму ўзгодненай з дысцыплінамі на стадыі яе падрыхтоўкі (пратакол № __ ад _____ г.).